

ΑΡΘΡΟ

του κυρίου Αυγουστίνου Δημητρά, Επίκουρου Καθηγητή του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου, στο “Capital Link CSR in Greece” για τις «Τάσεις στην παροχή πληροφόρησης για δράσεις Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης μέσω των ετήσιων Οικονομικών καταστάσεων των επιχειρήσεων»

Η σύγχρονη έρευνα στο χώρο της λογιστικής έχει επικεντρωθεί στην ποιότητα των παρεχόμενων από τις οικονομικές μονάδες πληροφοριών. Η παγκοσμιοποίηση, η απελευθέρωση των χρηματαγορών και η απαίτηση ύπαρξης στοιχειωδών

κανόνων λειτουργίας όπως και η ευαισθητοποίηση της προστασίας του πολιτιστικού και φυσικού περιβάλλοντος, δημιουργούν έναν νέο κόσμο που επιβάλλει νέους κανόνες στον τρόπο σκέψης και νέες ανάγκες που πρέπει να καλύψουν οι σύγχρονες επιχειρήσεις.

Φαινόμενα όπως εκείνο της ωριοποίησης των οικονομικών καταστάσεων καθώς και της παραποίησης σημαντικών πληροφοριών των επιχειρήσεων έχει προσελκύσει έντονα το ενδιαφέρον των επενδυτών, των χρηματοοικονομικών αναλυτών και των ερευνητών επιστημόνων ανά τον κόσμο. Η ποιότητα της πληροφόρησης έχει σταδιακά αναχθεί σε μείζον ζητούμενο.

Παράλληλα, η προστασία του περιβάλλοντος, η βιώσιμη ανάπτυξη και η ανάγκη για κοινωνική υπεύθυνη συμπεριφορά και η κοινοποίησή της στο επενδυτικό και ευρύτερο κοινό από τις επιχειρήσεις συνιστούν ένα νέο ερευνητικό πεδίο. Οι επιχειρήσεις έχουν την ηθική δέσμευση να ικανοποιούν την επιδίωξη για κερδοφορία, χωρίς όμως να υπονομεύουν το φυσικό και κοινωνικό περιβάλλον, όπου θα ζήσουν οι επόμενες γενιές.

Στην κοινωνία της γνώσης, της πληροφόρησης και της τεχνολογίας η Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη (ΕΚΕ) ή Corporate social responsibility (CSR) αποτελεί την ηθική συμπεριφορά εκ μέρους των επιχειρήσεων στις σχέσεις τους με την κοινωνία, το περιβάλλον και τα άλλα ενδιαφερόμενα μέρη, τα οποία επηρεάζονται από τη λειτουργία των επιχειρηματικών ομάδων. Σύμφωνα με τον αμερικανό οικονομολόγο Howard Bowen, από τους πρωτοπόρους ερευνητές στον τομέα της ΕΚΕ, «Η υπευθυνότητα αναφέρεται στην υποχρέωση των επιχειρηματιών να επιδιώκουν εκείνες τις πολιτικές, να

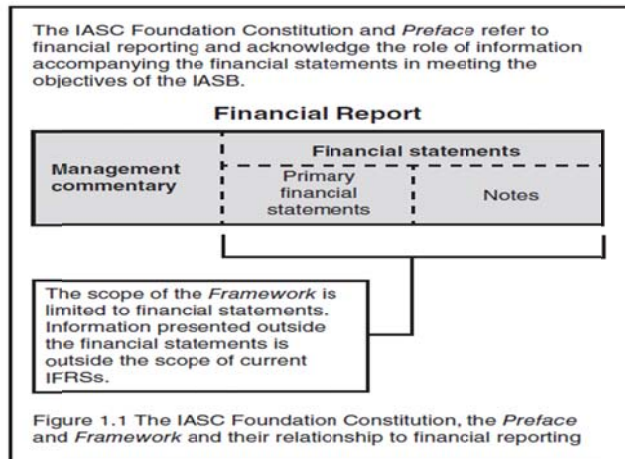
λαμβάνουν εκείνες τις αποφάσεις ή να ακολουθούν εκείνες τις δράσεις, που συνάδουν με τους στόχους και τις αξίες της κοινωνίας μας». Η κοινωνία και οι επιχειρήσεις συνδέονται μεταξύ τους με σχέση αμφίδρομη και αλληλένδετη.

Η δημοσιοποίηση των δράσεων ΕΚΕ εκ μέρους των επιχειρήσεων επηρεάζει τις διαδικασίες λήψης αποφάσεων και ανάληψης ενεργειών και μειώνει την ασυμμετρία πληροφόρησης ανάμεσα στους επενδυτές και στις εταιρείες, γεγονός που έχει άμεση επίπτωση στην μείωση της αντίληψης του κινδύνου. Στο παρελθόν έχει υποστηριχθεί ότι η ΕΚΕ είναι δυνατόν να προκαλέσει επιπλέον έσοδα σε μία επιχείρηση με αποτέλεσμα να περιορίζει την κερδοφορία της. Στην πραγματικότητα όμως, η διεθνής έρευνα αποδεικνύει ότι οι επιχειρήσεις με καλύτερη επίδοση στον τομέα της ΕΚΕ δεν υστερούν ουσιαστικά σε αποδοτικότητα ενώ συχνά επιτυγχάνουν ευκολότερα τους στόχους τους για άντληση κεφαλαίων.

Η μελέτη των εταιρειών στηριζόμενη στην παραδοσιακή ανάλυση μόνο των χρηματοοικονομικών – ποσοτικών πληροφοριών (income statement, balance sheet, financial ratios etc.) δεν είναι πλέον επαρκής. Η αλλαγή στη μελέτη μη οικονομικών παραγόντων των επιχειρήσεων επέβαλλε και την αλλαγή της μορφής των οικονομικών πληροφοριών, δίδοντας ακόμα μεγαλύτερη έμφαση στις λεκτικές πληροφορίες των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων και στην ενημέρωση που παρέχεται από τα αντίστοιχα σχόλια της Διοίκησης.

Να σημειώσουμε ότι οι οικονομικές καταστάσεις των εταιρειών χωρίζονται ουσιαστικά σε δύο μέρη (εικόνα 1). Το πρώτο μέρος είναι εκείνο που (Financial Statements) που περιλαμβάνει αριθμητικά (ποσοτικά) δεδομένα (Ισολογισμός κλπ), ενώ, το δεύτερο μέρος περιλαμβάνει το λεκτικό κομμάτι (Management Commentary) στο οποίο πρέπει να αναφέρονται πληροφορίες για (α) τη φύση της εταιρείας, (β) τους στόχους που έχει θέσει για το άμεσο ή το απώτερο μέλλον, (γ) την ανάληψη κινδύνων από την οικονομική μονάδα κ.ο.κ., όπως επίσης και τις

επεξηγήσεις των σημαντικών ποσοτικών στοιχείων που περιλαμβάνονται στο πρώτο μέρος έτσι ώστε να είναι δυνατό να διαγνωστεί και να αξιολογηθεί η στρατηγική και συνεπώς η προοπτική της επιχείρησης.

Πηγή (IASB, 2010)

Με την εισαγωγή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (IFRS) το 2005 φαίνεται να βελτιώνεται σε μεγάλο βαθμό η ποιότητα των ποσοτικών πληροφοριών που παρέχονται στις δημοσιευμένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις των επιχειρήσεων. Παραμένει όμως υπό μελέτη το θέμα της ποιότητας των λεκτικών (μη ποσοτικών) πληροφοριών. για τις οποίες δεν έχει υιοθετηθεί στην Ευρώπη αντίστοιχο πλαίσιο, όπως το πλαίσιο του Management Discussion & Analysis (MD&A) που υπάρχει στις ΗΠΑ εδώ και αρκετά χρόνια. Το πλαίσιο αυτό ξεκίνησε να εμφανίζεται στις αρχές του 2006 από την επιτροπή Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (IASB) η οποία διέγινωσε την αδυναμία που υπάρχει στο κομμάτι των λεκτικών πληροφοριών στην Ευρωζώνη σε σύγκριση με τις Ηνωμένες Πολιτείες οι οποίες εφάρμοζαν από το 2000 το αντίστοιχο πλαίσιο με το όνομα Management Discussion & Analysis (MD&A). Σύμφωνα με έγκυρες μελέτες, η εφαρμογή του MD&A βελτίωσε την ποιότητα των οικονομικών καταστάσεων στις ΗΠΑ κατά 80% σε σύγκριση με την προηγούμενη χρονική περίοδο που δεν εφαρμοζόταν. Ηδη, το American Institute of Certified Public Accountants (AICPA) να έχει χαρακτηρίσει την άντληση και επεξεργασία μη ποσοτικών Δεδομένων από τις δημοσιευόμενες καταστάσεις ως μία από τις 10 κορυφαίες τεχνολογίες του μέλλοντος. Επίσης, το Institute of Internal Auditors επισημαίνει ότι η σχετική

έρευνα αποτελεί μία από τις 4 άμεσες ερευνητικές προτεραιότητες της εποχής μας.

Στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο διεξάγουμε σημαντική έρευνα στην μέτρηση της ποιότητας του λεκτικού μέρους των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων στο οποίο συμπεριλαμβάνονται και στοιχεία της ΕΚΕ. Με τον Υποψήφιο Διδάκτορα Αλέξανδρο Γαρεφαλάκη ερευνούμε ένα νέο και πρότυπο πλαίσιο το οποίο θα μπορεί να εξαγει πληροφορίες για την ποιότητα των δημοσιευμένων λεκτικών πληροφοριών. Παρόλο που για πολλά χρόνια επικρατεί η άποψη σε επαγγελματίες του χώρου της λογιστικής ότι αυτή η πληροφορία δε μπορεί να μετρηθεί, η αλήθεια είναι ότι είναι ένα αρκετά δύσκολο εγχείρημα εξαιτίας των πολλών πληροφοριών που περιέχονται στις ετήσιες εκθέσεις των επιχειρήσεων, ενώ αρκετές φορές οι πληροφορίες που δημοσιεύονται είναι δυσνόητες. Τα σύγχρονα εργαλεία της πληροφορικής μπορούν να βοηθήσουν σημαντικά σε αυτή την κατεύθυνση πραγματοποιώντας αναγνώριση κειμένου και αναζήτηση κρίσιμων όρων. Το πλαίσιο, που αναπτύσσουμε στηρίζεται σε εκείνο της Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (IASB) και εμπεριέχει 43 κρίσιμους δείκτες (Key Performance Indicators -KPIs). Πρακτικά, πρόκειται για ένα σύνολο 43 δεικτών που καταγράφουν την εμφάνιση συγκεκριμένων πληροφοριών στις εκθέσεις που συνοδεύουν τις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις και μετρούν την ποιότητα των πληροφοριών που παρέχει σε λεκτική μορφή η επιχείρηση. Οι δείκτες που χρησιμοποιούνται ομαδοποιούνται σε πέντε κατηγορίες, με βάση το είδος της πληροφορίας, ως εξής:

1. Δραστηριότητα της εταιρείας,
2. Αντικειμενικοί στόχοι και στρατηγικές,
3. Σημαντικοί πόροι, κίνδυνοι και σχέσεις
4. Αποτελέσματα και προοπτικές και
5. Μέτρα και δείκτες απόδοσης

Το άθροισμα της βαθμολόγησης των επιμέρους δεικτών δίνει τη συνολική εικόνα της ποιότητας των παρεχόμενων πληροφοριών σε λεκτική μορφή.

Οι δράσεις της ΕΚΕ περιλαμβάνονται σε αυτές τις πληροφορίες των οποίων η αποκάλυψη αποτελεί μέρος της συνολικής ποιότητας. Ενδεικτικά, αναφέρουμε ένα δείκτη από καθεμία από τις παραπάνω κατηγορίες που είναι δυνατό να εμπεριέχει

στοιχεία που προκύπτουν από πολιτικές ΕΚΕ των επιχειρήσεων:

- Χαρακτηριστικά των προϊόντων
- Πως οι μη-χρηματοοικονομικοί στόχοι της εταιρείας συμβάλλουν στην διαμόρφωση της αξίας της
- Πως πραγματοποιείται η διαχείριση των κρίσιμων σχέσεων της εταιρείας και πως αυτές επηρεάζουν τη δραστηριότητά της
- Προσδιορισμός των στόχων για μη χρηματοοικονομικά μεγέθη της επιχείρησης
- Προσδιορισμός των σημαντικών μη-χρηματοοικονομικών μεγεθών που χρησιμοποιούνται για την παρακολούθηση της ανάπτυξης της επιχείρησης

Ήδη έχουμε προγραμματίσει την παρουσίαση αυτού του πλαισίου σε διεθνές συνέδριο και η προσέγγισή μας έχει λάβει θερμή υποδοχή.

Σταδιακά, οι δράσεις εταιρικής κοινωνικής ευθύνης των επιχειρήσεων αποτελούν συστηματικά μέρος της συνολικής αξιολόγησης των οικονομικών μονάδων. Η έρευνα και οι συζητήσεις για την καθιέρωση ενός πλαισίου που θα αναγνωρίζει και θα αξιολογεί την παρουσίαση των σχετικών πληροφοριών από τις επιχειρήσεις προς το επενδυτικό και ευρύτερο κοινό βρίσκονται πλέον στην ημερήσια διάταξη. Σύντομα αναμένονται εξελίξεις από τους εθνικούς και διεθνείς φορείς που είναι αρμόδιοι για την υιοθέτηση προτύπων και κανόνων σχετικά με την παροχή πληροφόρησης μέσα από τις ετήσιες αναφορές (reports) των επιχειρήσεων και με τη έρευνα που διεξάγουμε στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, φιλοδοξούμε να συμβάλλουμε θετικά σε αυτή την κατεύθυνση.

“Capital Link CSR in Greece” – Κέντρο Τεχνογνωσίας ΕΚΕ

Το “Capital Link CSR in Greece” αποτελεί ένα ολοκληρωμένο μηχανισμό τεχνογνωσίας, επικοινωνίας και προβολής θεμάτων Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης. Ιδρύθηκε το 2010 από την CAPITAL LINK με σκοπό να στηρίξει τις δράσεις οι να γεφυρώσει την επικοινωνία μεταξύ των εταιριών και των οργανισμών που εκπροσωπούν τη Κοινωνία. Παρέχει πληροφόρηση για επίκαιρα θέματα και εξελίξεις της ΕΚΕ στην Ελλάδα και στο εξωτερικό, προβάλλει τις δράσεις των Ελληνικών κοινωνικά υπεύθυνων εταιριών, διευκολύνει τη πρόσβαση του επιχειρηματικού κόσμου σε μη κυβερνητικούς και μη κερδοσκοπικούς οργανισμούς μέσα σε ένα πλαίσιο πλήρους διαφάνειας, προβάλλει τις ανάγκες της Κοινωνίας και των φορέων που την εκπροσωπούν, επιτυγχάνει συμπράξεις μεταξύ των δύο, ανταποκρίνεται με επιτυχία στα αιτήματα βοήθειας τόσο οικονομικής φύσεως, όσο και υλικών αναγκών και αποτελεί γέφυρα επικοινωνίας μεταξύ όλων των κοινωνικών και επιχειρηματικών ομάδων. Στα μέλη της περιλαμβάνονται εταιρείες, ΜΚΟ, ιδρύματα και Σύλλογοι από όλη την Ελλάδα.

Το “Capital Link CSR in Greece” – Κέντρο Τεχνογνωσίας ΕΚΕ επιτυγχάνει τους στόχους του με μια σειρά πρωτοβουλιών και υπηρεσιών, ενδεικτικά αναφέροντας :

- Το portal www.csringreece.gr το οποίο αποτελεί: α) μία συγκεντρωτική πηγή προβολής όλων των νέων ΕΚΕ, των πρακτικών των εταιριών, των προγραμμάτων και των αναγκών των Συλλόγων από όλη την Ελλάδα και β) συγκεντρωτική πηγή ενημέρωσης φιλοξενώντας έρευνες και μελέτες από μεγάλα ξένα και Ελληνικά Πανεπιστήμια, καθώς και όλες τις νέες διατάξεις και αποφάσεις διεθνών φορέων για την ΕΚΕ
- Το Αγγλικό portal www.maritimecsr.com το οποίο παρουσιάζει τις ενέργειες καθώς και τους κανονισμούς ΕΚΕ που ισχύουν στο χώρο της Ναυτιλίας σε διεθνές επίπεδο και λειτουργεί ως συγκεντρωτική πηγή ενημέρωσης και προβολής των δράσεων των ναυτιλιακών εταιριών και γενικότερα όλων των νέων και πληροφοριών για τα θέματα της ΕΚΕ. Απευθύνεται σε ένα ευρύ κοινό που περιλαμβάνει κυβερνητικά στελέχη, μη κυβερνητικούς οργανισμούς, τις ενώσεις του κλάδου, την επενδυτική και χρηματοοικονομική κοινότητα, τις ναυτιλιακές εταιρίες διεθνώς που εφαρμόζουν στρατηγική ΕΚΕ καθώς και τους απολογισμούς τους.
- Το ηλεκτρονικό εβδομαδιαίο newsletter που αποστέλλεται σε εξαιρετικά ευρύ κοινό
- Τη διοργάνωση σε ετήσια βάση Συνεδρίων Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης σε 3 χώρες : Αθήνα-Ελλάδα, Λονδίνο-Αγγλία και Νέα Υόρκη-Αμερική.

www.csringreece.gr & www.maritimecsr.com

* Οι συνεντεύξεις που φιλοξενούνται και προβάλλονται μέσω του μηχανισμού CSRinGreece της CAPITAL LINK εκφράζουν την άποψη των δημιουργών τους, ως εκ τούτου η CAPITAL LINK δεν φέρει καμία ευθύνη για οποιοσδήποτε απόψεις, συστάσεις ή γνώμες εκφράζονται σε αυτές.